

δ ἀνδρείοι Ἕλληνοι ἀλλὰ πλέον τῆς γενναϊότητος καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπερισχύει, οὐσα ὑπέρογκος ἢ δύναμις.

Οὐκέτι οἱ Ἐταιρισταὶ ὑποχωροῦσιν ἀκίνητος ἐν τῇ θέσει αὐτοῦ ὁ Ἰερὸς Λόχος προτάσσει σιδηροῦν τεῖχος εἰς τὴν ἔφοδον τοῦ τουρικοῦ ἱππικοῦ, καὶ εἰσέτι ἐπὶ τινὰ στιγμήν ἢ νίκην στέφει τὰ ἔσχατα δείγματα τοῦ θάρρους. Ἀλλ' εἰς τὸν ἀριθμὸν εἶκει ἐπὶ τέλους ἢ ἀξία, καὶ καλύπτουσι τὸ ἔδαφος πλείοτερα τῶν 400 πτωμάτων, πένθιμον μαρτύριον θαυμασίας ἀρετῆς καὶ ἀμέτρου συμφοράς. Ἐπεσεν ὁ Διάκοιης ὁ γενναῖος τῆς Ἰθάκης, ἔπεσεν ὁ Βωρδιὲ ὁ ἀνδρείος τῆς Ἑλβετίας, ἔπεσεν ὁ Μεθόδιος ὁ δημοκρατικὸς τῆς Κρήτης. . . . Καὶ θὰ λησμονήσω σέ, ὦ υἱὲ τῆς Ζακύνθου, γενναῖε Σπυρίδων; . . . Πληγὴ εἰς τὸ στήθος διὰ σφαίρας ὁ νεανίας σταματᾷ τὸ αἷμα διὰ τεμαχίου ἐκ τοῦ φορέματός του καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν πάλην. Τέλος αἰσθανόμενος τὰς δυνάμεις ἐκλείπουσας ἀνοίγει τὴν πληγὴν, καὶ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ἔγραψε τῇ μητρὶ τὰς ὑστάτας ταύτας λέξεις: «Ἀγάλλου, ὦ μητέρα! ὁ υἱός σου ἀπέθανε σήμερον ὑπὲρ πατρίδος.»

Ἄ! ἐάν οἱ Ἕλληνες δυνηθῶσιν ἡμέραν τινὰ ν' ἀνακτήσωνται τὴν ἀπολεσθεῖσαν ἐλευθερίαν καὶ νὰ ἴδωσιν ἑαυτοὺς καταλεγομένους ἐν τοῖς ἔθνεσι, μὴ γένοιτο ποτὲ νὰ λείπη τοῦλάχιστον εἰς λίθος ἀναμνηστικῶν τοῖς μεταγενεστέροις ὅτι ἐνθάδε ἢ Ἑλλάς ἀπώλεσε τὰ ἄριστα τῶν ἑαυτῆς τέκνων.

Οὕτως ὁ Ὑψηλάντης ἠττήθη χωρὶς νὰ δυνηθῇ καὶ νὰ πολεμήσῃ, οὕτως εὐρέθη πρὸ τῆς μάχης ἐγκαταλελειμμένος παρὰ πάντων τῶν στρατιωτῶν. Ἰσως ἐσκέπτετο ν' ἀποθάνῃ ἀλλ' ὁ Γεώργιος Ὀλύμπιος, ὁ μόνος ἀπομείνας παρ' αὐτῶ, «σώθητι, τῷ εἶπε» τὸ αἷμά σου δύνασαι νὰ τὸ χύσῃς ἀκόμη ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἀχελῷου καὶ ὑπὸ τὰ τεῖχη τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγὼ θὰ μείνω ἐνταῦθα, θὰ πολεμήσω ἔτι, καὶ θὰ ἐκδικήσω ἐνταῦθα τοὺς ἡμετέρους ἀδελφούς.»

Οἱ λόγοι οὗτοι τῷ κατέστησαν γλυκεῖαν ἔτι τὴν ζωὴν. Δὲν σκέπτεται ἄλλο ἢ νὰ δράμῃ εἰς τὴν γῆν ἐκείνην ἵνα παράσχῃ τὸν βραχίονά του τῇ πατρίδι μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ διέλθῃ τὴν Τρανσυλθανίαν προχωρῆν πρὸς τὰ στενά τοῦ Rothenthurn, ἀλλ' ἄμα πατήσας τὰ σύνορα. . . . ὦ δυστυχία! . . . ἄπιστος στρατὸς τῷ ἀπαγορεύει τὸν δρόμον κυκλωτῆται, συλλαμβάνεται, δεσμεύεται καὶ ἴσως ὁ ἀτυχὴς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην μαραίνεται ὑπὸ τοὺς σκοτεινοὺς θόλους μεμακρυσμένου φρουρίου.

A. M. ΓΑΡΜΕΝΟΣ.

Ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχουσι, κατὰ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν, 123,000 ἐργοστάσια μεθ' 4,800,

000 ἐργατῶν. Μόνα τὰ ὑπὸ τῶν ἐργοστασίων τῶν Παρισίων παραγόμενα κατ' ἔτος ἐμπορεύματα ἔχουσιν ἀξίαν 1,690,000,000 φράγκων.

Ὅτε πρὸ τινος ἀνεκινεῖτο ἐν Γαλλίᾳ τὸ περὶ πολιτικῶν κηδεῶν ζήτημα καὶ οἱ ἄγαν δημοκρατικοὶ ἐφιλοτιμοῦντο μετὰ στόφου νὰ ἐπιδεικνύωσι τὴν ἀθείαν των, συνέβη ν' ἀποθάνῃ ἡ θυγάτηρ τοῦ γηραιοῦ καὶ διασητοῦ Ρασπάλ, ἢ ὡς εἰκὸς ἐκήδευσεν ὁ πατήρ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς ἐκκλησίας. Καταταραχθεὶς ἕνεκα τῶν τοιούτων παραλόγων ἐπιδείξεων ὁ συντηρητικὸς Ἀλφόνσος Κῆρ, ὁ γνωστὸς καὶ γλαφυρώτατος ἐκείνος συγγραφεὺς, ἔγραψε (κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1876) πρὸς τὸν πενθούντα πατέρα τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν. Δημοσιεύομεν μετὰφρασιν αὐτῆς, διότι πολλὰ ἔχει τὰ διδακτικά.

Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΚΑΡ

Ποτέ μου δὲν σὰς εἶδα, Κύριε, ἀλλὰ πρὸ πολυλαῦ σὰς γνωρίζω—ἐννοῶ ὅτι πολὺ μέγα εἶνε τὸ δυστύχημα, τὸ ὁποῖον ἐνέσκηψεν ὑμῖν ἢ φύσις ἐν τῇ συνήθει τῆς πορείας, φαίνεται ὡς ἂν νὰ σὰς ἐφύλαττε τὸν πόνον τοῦ νὰ θάπηττε τὰ τέκνα σας, οὐδὲν δὲ ὄπλον εἶνε δυνατὸν νὰ μεταχειρισθῇ ὁ ἄνθρωπος κατὰ τῆς φύσεως.

Ἡξέρω πολὺ καλὰ ὅτι πολλαὶ ἐφημερίδες διςάλλπισαν «ὅτι τὸ ἄπειρον πλῆθος, ὑπὲρ ἠκολούθησε τὴν ἐκφορὰν τῆς φιλτάτης κόρης σας, ἦτο διὰ σὰς παρηγορία.» Δὲν τὸ πιστεύω ὅμως· μάλιστα δὲ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι πιστεύω ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. Δὲν ὑπέστην μὲν ποτὲ τοιοῦτον τραῦμα, χάρις τῷ Θεῷ, συνέβη ὅμως καὶ εἰς ἐμὲ νὰ συνοδεύσω ἀγαπητὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἐσχάτην των κατοικίαν καὶ ἤμην τότε ὡς περ λαίμαργος καὶ φιλάργυρος τῆς λύπης μου· δὲν ἐπέτρεπον εἰμὴ εἰς ὀλίγους προσφιλεῖς καὶ δεδοκιμασμένους φίλους νὰ μὲ συνοδεύσωσιν ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ ὑπερτάτου ἐκείνου καθήκοντος, καὶ ὅταν ἔπειτα μὲ ἄφινον μόνον, ἐνόμιζον ὅτι ἀνεσηκῶνετο μέγα βᾶρος ἀπὸ τοῦ στήθους μου καὶ ἔμενα μόνος μετὰ τῆς λύπης μου, ἥτις εἶνε καὶ αὕτη ἐμπαθὴς καὶ ἐντροπαλὴ καὶ ἀγαπᾷ νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ δάσους ὡς τὸ πτηνόν, τὸ ὁποῖον κρύπτεται διὰ ν' ἀποθάνῃ καὶ κανεὶς ποτὲ δὲν βλέπει τὸ πτώμά του.

Τί νὰ σὰς εἶπω ὡς πρὸς τὴν πικρὰν ἀπώλειαν ἣν ὑπέστητε; Δὲν ἠξέρω παρηγορίας—πλὴν δύο μόνον· ἢ πρώτη εἶνε, τὸ νὰ σὰς βεβαιώσω ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις δὲν παρηγορεῖται τις, ἀλλὰ τηρεῖ τὴν λύπην του, χωρὶς νὰ φοβῆται μὴ ἢ παρηγορία, ἥτις δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ εὐφημος μετονομασία τῆς λήθης, κάμει ν' ἀποθάνωσιν ἐν τῇ καρδίᾳ μας τὸ δεύτερον, ἐκεῖνοι οὗς ἠγαπήσαμεν καὶ οἵτινες ἀπέθανον ἤδη ἄπαξ ἐπὶ τῆς γῆς—ἢ δευτέρα εἶνε, ὅτι ἡ κόρη σας ἀπέθανε παρθένος, δὲν ἀφῆκε λοιπὸν τέκνα καὶ δὲν ἐξετέθη εἰς τὴν φοβερὰν λύπην τοῦ νὰ θάψῃ τέκνον τῆς. Αὐτὸς εἶνε πόνος ἀληθινός, ἐν δὲ μολογεῖτε,—θὰ σὰς εἶπω τινὰ τώρα περὶ ἐκείνου, ἐν δὲν ὁμολογεῖτε, ἐν ὃ' ἀρνηθῆτε ἴσως.